

определения уровней практической готовности будущих учителей музыки к проведению творческо-интерпретационной работы с детьми, а именно: высокого, среднего и низкого. Методические аспекты формирования готовности студентов факультетов искусств к творческо-интерпретационной деятельности с детскими вокально-хоровыми коллективами содержат разработанные автором несколько этапов музыкально-педагогической работы, а именно: организационно-когнитивный, технолого-углубленный, исследовательско-результативный.

Ключевые слова: формирование готовности, творческо-интерпретационная деятельность, студенты факультетов искусств, детские вокально-хоровые коллективы, этапы музыкально-педагогической работы.

УДК 378.137:016

Вей Лімін

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ORCID ID 0000-0002-4219-278X

DOI 10.24139/2312-5993/2021.06/012-021

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ФУНКЦІЯ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ

У статті розкрито значення культурологічної функції у процесі формування творчої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва. Проведено процесуально-функціональний аналіз підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до продуктивної роботи з учнями. Виокремлені основні функції мистецької освіти: пізнавальна, соціонічна, культурологічна, акмеологічна, ціннісна, діагностична, творчо-спонукальна, серед яких саме культурологічна функція відіграє провідну роль у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до практичної діяльності. Запровадження культурологічної функції у процес фахової підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів дозволяє створити таке змістове наповнення навчання, в результаті якого мистецтво сприймається як культурна цінність та надбання розвитку світової культури.

Ключові слова: студенти факультетів мистецтв, культурологічна функція, творча самореалізація, фахове навчання, процесуально-функціональний аналіз.

Постановка проблеми. Музично-педагогічна освіта, як і сфера освіти загалом, на сучасному етапі свого розвитку знаходиться на шляху удосконалення технологій і методик самоактуалізації творчості, створення системи управління механізмом творчої самореалізації майбутніх фахівців мистецького профілю. Її головними змістовними й структурними чинниками є ідеї гуманізації, цілісності, фундаменталізації, інтегративності, безперервності, акмеологічності та творчості. У контексті нашого дослідження особливо актуальним є трактування вищої музично-педагогічної освіти як такої, що зумовлює творчу самоідентифікацію, самореалізацію, самоактуалізацію. Для успішного здійснення підготовки студентів ЗВО до продуктивної діяльності з учнями необхідно проводити процесуально-функціональний аналіз мистецького навчання.

Аналіз актуальних досліджень. Проблему творчого самовдосконалення особистості розглянуто в багатьох працях відомих психологів і педагогів (В. Андрєєв, Б. Вульфів, І. Демакова, В. Кан-Калик, О. Леонтєв, А. Мудрик, В. Сластьонін, В. Харкін, В. Якунін та ін.). Значний інтерес до проблеми самовдосконалення особистості становлять праці українських учених (І. Бех, В. Муляр, В. Радул, Г. Волкова, В. Демиденко, Н. Комісаренко, О. Киричук, А. Ковальова, Н. Лосєва, Н. Кривда, С. Сисоєва та ін.). Питання підготовки майбутніх учителів музики до продуктивної діяльності розглядали Е. Абдуллін, О. Апраксина, Н. Гуральник, Л. Коваль, А. Козир, Л. Куненко, Л. Масол, О. Михайліченко, І. Мостова, С. Науменко, О. Олексюк, Г. Падалка, Л. Паньків, Т. Пляченко, Г. Побережна, О. Ростовський, О. Рудницька, В. Федоришин, В. Шульгіна, О. Щолокова, Д. Юник та ін.

Метою статті є висвітлення значущості впровадження в навчальний процес культурологічної функції, що сприяє підвищенню якості підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до практичної діяльності з учнями. Проведений процесуально-функціональний аналіз дозволив виокремити основні функції мистецької освіти: пізнавальна, соціонічна, культурологічна, акмеологічна, ціннісна, діагностична, творчоспонукальна, серед яких саме культурологічна функція відіграє провідну роль у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до практичної діяльності, що сприятиме підвищенню ефективності навчально-виховного процесу в мистецьких вищих закладах освіти.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було використано низку взаємодоповнюючих методів, а саме: теоретичний аналіз задля висвітлення сутності основоположних понять дослідження, узагальнення, порівняння, синтез.

Виклад основного матеріалу. Сучасна освітня політика передбачає підготовку нової генерації музично-педагогічних кадрів у контексті творчого підходу, що є трендом означених нормативних актів, підвищення фахового рівня майбутніх фахівців на базі формування їхнього інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої національної цінності, відтворення культури і духовності в усій різноманітності вітчизняних та світових зразків, побудову освіти в Україні на гуманістичних засадах. З цієї позиції формування творчої самореалізації учителів музичного мистецтва є актуальним і своєчасним. Проблема самореалізації особистості, здатної до самостійної регуляції власної життєдіяльності, є свідомим, за власною ініціативою, втіленням своїх творчих можливостей у соціально-активній діяльності. Шлях до вирішення даної проблеми лежить

через визначення теоретико-методологічних засад саморегулювання особистості у життєдіяльності, визначенні сутності та змісту здатності до творчої самореалізації, що спонукає особистісну потребу в самовираженні, спрямованість на самопізнання і професійне самовдосконалення.

Інноваційний напрям методичної підготовки студентів факультетів мистецтв передбачає пошук нових шляхів розвитку мистецького навчання. З цієї позиції нами розглядається творчий рівень самореалізації, який можливий за умов мотиваційної спрямованості майбутніх фахівців на творчий саморозвиток, удосконалення самоорганізації з метою свідомого цілеспрямованого самоуправління власним духовно-творчим потенціалом, що необхідно ефективно використовувати у процесі практичної діяльності з учнями. Саме мотиваційно-сміслові ставлення студентів факультетів музичного мистецтва до практичної діяльності з учнями має забезпечувати розвиток їх духовності, формувати відповідальність за власне професійне майбутнє на основі розвитку творчої самореалізації та постійного фахового самовдосконалення. Успішна реалізація цього процесу неможлива без впровадження в практичну діяльність основних функцій мистецького навчання.

Фахова діяльність майбутніх учителів музичного мистецтва неможлива без оволодіння функціями педагогічного процесу, однією з основних яка є функція перетворення соціально-культурного досвіду в надбання підростаючого покоління. Доречно підкреслити, функції педагогічного процесу означають «призначення, роль, заради яких виник та існує організований і цілеспрямований педагогічний процес» (Гончаренко, 1997, с. 485).

Функції педагогічного процесу поділяються на:

- навчаючі (реалізуються через передачу знань, умінь і навичок, системи культурних цінностей);
- виховуючі (полягають у формуванні системи ціннісних орієнтацій і відношень у процесі виховання і навчання);
- розвивальні (являють собою розвиток і формування пізнавальних психічних процесів і властивостей особистості, логічного і творчого мислення; пізнавальної активності, інтересів, здібностей);
- соціалізуючі (проявляються в набуті досвіду спільної діяльності, оволодінні системою соціальних відношень і соціально прийнятої поведінки) (Гончаренко, 1997, с. 485).

Дослідження вчених (Е. Абдуллин, І. Зязюн, Н. Кузьміна, Н. Мойсеюк, О. Рудницька, В. Семиченко, В. Сластьонін, О. Щербаков та ін.) (Абдуллин, 2010; Зязюн, 2008; Мойсеюк, 2007; Рудницька, 2005; Семиченко, 2004)

доводять, що у навчально-виховному процесі основними є такі взаємопов'язані функції, як діагностична, орієнтаційно-прогностична, конструктивно-проектувальна, організаторська, інформаційно-пояснювальна, комунікативно-стимуляційна, аналітико-оцінна, дослідницько-творча (Одоевский, 1955, с. 133). Основна складність оцінювальної діяльності вчителя полягає також у її багатofункціональності. До функцій оцінювальної діяльності, зокрема В. Семиченко відносить наступні: навчальну, діагностичну, диференційовану, вимірювальну, стимулюючу, виховну, розвиваючу, прогностичну, методичну, керівну, коригуючу, соціалізуючу та констатуючу (Семиченко, 2004, с. 146).

Проведений процесуально-функціональний аналіз проблеми творчої самореалізації студентів факультетів мистецтв дозволив визначити основні функції мистецької освіти, а саме: пізнавальну, соціонічну, культурологічну, акмеологічну, ціннісну, діагностичну, творчо-спонукальну. Пізнавальна функція передбачає залучення особистості до світоглядного та морально-етичного цілісно-образного пізнання світу, що стає предметним підґрунтям художньо-педагогічної діяльності студентів факультетів музичного мистецтва. Ця важлива функція охоплює спонукання особистості до самовизначення, формування життєвої позиції, усвідомленого ставлення до себе і до світу.

Соціонічна функція сприяє акцентуванню уваги особистості на отримання і сприйняття інформації про навколишню реальність та інформаційну взаємодію, а також на існування об'єктивних відмінностей між людьми, зумовлених типами їхнього інформаційного метаболізму. У зв'язку з цим самореалізація особистості поєднується з її адаптацією, індивідуалізацією та інтеграцією в процесі входження людини в соціальне середовище. При цьому особливої значимості набуває гуманістична спрямованість індивідуалізації. Акмеологічна функція як найбільш інтегративно-комплексна, дозволяє визначити закономірності та шляхи досягнення досконалості в усіх видах індивідуальної діяльності людини. Для акмеології характерний системний підхід до самореалізації, де основним поняттям є «особистісний потенціал», під яким розуміють систему ресурсів особистості, що визначає її можливості.

Ціннісна функція сприяє визначенню співвідношення зовнішніх впливів та саморегуляції майбутнього вчителя музичного мистецтва. Орієнтуючись на ціннісні преференції, студент факультету мистецтв самостійно обирає найбільш сприятливу, суб'єктивно-оптимальну траєкторію особистісного розвитку на шляху до творчої самореалізації. Діагностична функція пов'язана з вивченням істотних ознак мистецької освіченості, форм визначення як

реалізованих цілей освіти. Об'єктивна оцінка знань, умінь, навичок дає змогу глибше вивчити особливості протікання навчально-виховного процесу та встановити причини, що перешкоджають досягненню бажаного ступеня розвитку якостей та здібностей особистості студента, визначити фактори, які сприяють ефективності здійснення цілей освіти (Kozyr, Labunets, Pankiv, Liming, Geyang, 2020, с. 100). Творчо-спонукальна функція передбачає акцентування ролі естетичної насолоди в сприйнятті й творенні мистецтва, її сутність полягає в критичному осмисленні та творчому віднайденні всього нового, прогресивного.

Культурологічна функція орієнтує студентів факультетів мистецтв на організацію такого культурно-освітнього простору, в якому навчальний процес здійснюється адекватно до культури суспільства, країни, напрямків музичної діяльності, тощо. Згідно тлумачення Г. Падалки, культурологічна функція передбачає таке змістове наповнення навчального процесу, в результаті якого «мистецтво сприймається учнями як культурна цінність, як надбання розвитку світової культури» (Падалка, 2011, с. 148). Адже, культурна спадщина окремої країни містить сукупність програм життя, які закарбовуються у менталітеті через знання, вірування, звичаї, музичні жанри та характерні інтонаційні звороти, являючи собою спадкову пам'ять колективу. Це своєрідні духовні настанови та табу, де водночас проходить культивування вищої людської гідності.

З огляду на це, культурологічна функція сприяє засвоєнню духовного багатства, обумовлюючи коло ціннісних потреб особистості, а це можливо лише за умови усвідомлення нею культурно-історичного розвитку середовища. Також необхідним є визнання цих цінностей і прийняття їх мистецькими та особистісними зразками (Козир, 2008). Для самореалізації студента факультету мистецтв вкрай важливо перебувати саме в середовищі з високими мистецькими запитами, яке заохочуватиме з одного боку до підтримування спадкоємності у культурних традиціях, виконавських школах, творчості авторитетних музикантів, а з другого боку уможливлуватиме пошук саме свого «звучання», співставляючи з існуючими зразками, додатково в процесі допомагаючи осягнути цінність того, що вже викристалізоване.

Саме в даному контексті важливим є те, чому безпосередньо майбутній учитель музичного мистецтва надаватиме перевагу, які специфічні знання акумулюватиме у власній музичній досвід, наскільки це відповідатиме простору загальнокультурної парадигми як ядру загальнолюдських, загальнонаціональних, регіональних, локальних

мистецьких цінностей, більш того, все це не нав'язується примусово, а постає саме внутрішнім, глибоко особистісним, емоційно засвоєним орієнтиром.

Дотримання культурологічної функції спонукає до набуття учителем музичного мистецтва власної музичної автономії з формуванням «чистого мистецького камертону» у набутті досвіду. Отже, утворюється можливість одночасного перебування у різних ролях: як споживача цієї культури, як хранителя, носія і як творця, примножувача цього культурного простору-середовища. Саме на це наголошує О.Рудницька, зазначаючи, що кожен індивід «живе і діє в умовах культури, а культура наповнює собою індивіда. У такій взаємодії з культурою людина виступає об'єктом її впливу, носієм культурних цінностей та суб'єктом культурної творчості» (Рудницька, 2005, с. 41). Те, наскільки студент здатен засвоювати художню культуру суспільства і виявлятиме продуктивність та ефективність даного процесу, відображається на творчій самореалізації.

Культурологічна функція тісно пов'язана з інтеграцією навчального процесу, який дозволяє вивчати різні дисципліни, узгоджуючи їх між собою. Інтеграція як процес сприяє напрацюванню умінь і навичок розглядати явища у їх взаємозв'язку і взаємозалежності, також розвитку діалектичного мислення на основі різносторонніх зв'язків в реальній дійсності. Інтеграційність є джерелом відкриття для себе нових фактів, які підтверджують чи інтенсифікують певні спостереження, висновки, посилюючи міжпредметні зв'язки, розширюючи сферу музичної інформації. Про цінність саме такого розгляду зазначав ще В.Одоевський, наполягаючи на тому, що «метою викладання є освіта розуму, що розкривається через набуття пізнань та звичку тримати думки у бездоганному порядку... поступова взаємодія дисциплін пояснює і доповнює одна одну... ніяке знання окремого предмета не дає повного поняття про нього, тому слід сполучати елементи» (Одоевський, 1955, с. 122-123).

Розгляд культурологічної функції за інтеграційним принципом полягає в пошуку об'єднуючого початку, що надає можливість встановлювати взаємозв'язки між змістом окремих предметних освітніх розділів, модулів, між інформаційним та практичним блоками навчання. Виділені Г.Федорцем міжпредметні зв'язки у процесі навчання складають основу для впровадження даної функції, а саме, запропоноване автором виокремлення наступних форм зв'язків: за складом (змістовно-інформаційні, операційно-діяльнісні, організаційно-методичні), за направленістю дії (односторонні, двосторонні, багатосторонні) та за способом взаємодії елементів, які утворюють ці зв'язки (часовий фактор: хронологічні, хронометричні)

(Федорец, 1983). До того ж, кожний тип інтеграції розгалуджується на види міжпредметних зв'язків, де змістовно-інформаційний передбачає взаємне доповнення за фактами, поняттями, законами, теоріями, методами наук; операційно-діяльнісний охоплює єдність за формуючими навичками, вміннями та мисленнєвими операціями; організаційно-методичний ряд базується на спільних педагогічних методах та методичних прийомах, а також формах та способах організації навчально-виховного процесу. Направленість дії передбачає взаємопроникнення прямими та зворотними векторами дій, тоді як хронологічний вид поєднує спадкоємні, синхронні та перспективні зв'язки, а хронометричні групуються у локальні (фрагментарні), середньодіючі та довгодіючі зв'язки (Федорец, 1983). Отже, такий алгоритм уможливорює різноманітне впровадження різних форм, видів і типів інтеграційних зв'язків, що сприяє формуванню міцних і пов'язаних між собою теоретичних знань та практичних умінь студентів факультетів музичного мистецтва, свідомому застосуванню отриманої інформації у вокально-хоровій роботі.

Тому можна зазначити, що зміст усіх навчальних дисциплін культурологічного напрямку містить певний інтеграційний потенціал, що уможливорює утворення різних зв'язків, як горизонтальних, так і вертикальних, спрямовуючих або ж супроводжуючих. Інтеграційність допомагає синтезувати різні культурологічні концепції, а також забезпечує перетворення окремих музичних знань і умінь у цілісне, комплексне, багатовимірне культурологічне середовище, яке уможливорює широту застосування окремих мистецьких сегментів. Отже, утворюється єдиний інформаційний банк, стимулюючий пізнавальні процеси, активізуючий мисленнєві дії, оскільки їх вмістом є знання та інструментарій професійної діяльності, а також досягнення інших галузей, об'єднуючи зміст музичної підготовки, науково-дослідницьку роботу і педагогічну практику.

Доречно підкреслити, що зв'язки, ще можуть бути інтегрованими за видами знань (наукові, філософські, теоретичні, понятійні, фактичні), за видами умінь (пізнавальні, ціннісно-орієнтовальні, практичні), за способом реалізації міжпредметних зв'язків (концептуальні, понятійні, логічні, асоціативні). Зазначимо, що саме асоціативні зв'язки є специфічними утвореннями, характерними для появи музично-слухових вражень і уявлень. Отже, культурологічна функція за принципом інтеграційності може впроваджуватися у широкому розумінні як створення цілісного уявлення про явище, та більш вузькому – віднаходженні спільної платформи («метапонять» за В.Воюшиною) зближення знань (умінь та навичок) (Воюшина, Суворова,

2011). Важливо звернути увагу на те, що імпліцитні напрямки також є проявом інтеграційності освітніх мистецьких процесів, які відбуваються у світовій педагогічній сфері (гуманізація, інформатизація, екологізація тощо).

Згідно Е. Абдулліну, інтеграція «різних національних музичних культур будується на основі їх спільності, а також індивідуальних, специфічних рис, які притаманні кожній національній культурі. Вона постає рухомою силою, яка наповнює новим змістом музичне мистецтво в цілому, народжує нові форми та засоби виразності» (Абдуллин, 2010, с. 117), тому культурологічна функція є значущою у процесі творчої самореалізації студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

У висновках доцільно зазначити, що широке використання культурологічної функції в навчальному процесі на факультетах мистецтв забезпечує різні способи включення «чужого» буття в «своє» і навпаки, що є необхідним для здійснення якісної музичної діяльності у використанні різноманітних форм взаємодії через уособлення вищих за змістом толерантних відношень. Окрім того, толерантність відображає сторони духовного та культурного змісту. Також знайомство і вивчення феномена «чужої» («нової») музичної культури крізь призму рідної є одним із ефективних способів прийняття новим поколінням ціннісно-сміслових пластів нових для нього музичних культур, що лежить в основі професійної діяльності педагога-музиканта. Отже запровадження культурологічної функції дозволяє виявляти студентам факультетів мистецтв емпатійність, співпереживання, орієнтує їх до спонтанного та швидкого входження у суспільну систему іншої культури і легкості перебудови «інтонаційних звичок» (Абдуллин, 2010, с. 115).

ЛІТЕРАТУРА

- Абдуллин, Э. Б. (2010). *Методология педагогики музыкального образования*. М.: «Издательство гном» (Abdullin, E. B. (2010). *Methodology of pedagogy of music education*. М.: "Publishing house gnome").
- Воюшина, М. П., Суворова, Е. П. (2011). Методическая подготовка учителя новой школы. *Вестник герценовского университета*, 6, 21-24 (Voyushina, M. P., Suvorova, E. P. (2011). Methodological training of a teacher of a new school. *Bulletin of the Herzen University*, 6, 21-24).
- Гончаренко, С. У. (1997). *Український педагогічний словник*. К.: Либідь (Goncharenko, S. U. (1997). *Ukrainian pedagogical vocabulary*. К.: Libid).
- Зязюн, І. А. (2008). Інтеграційна функція культурної парадигми. *Професійно-художня освіта України*, V, 3-13 (Zyazyun, I. A. (2008). Integration function of cultural paradigms. *Professional and artistic education of Ukraine*, V, 3-13).
- Ильин, Е. П. (2009). *Психология творчества, креативности, одаренности*: Питер: СПб. (Ilyin, E.P. (2009). *Psychology of creativity, creativity, giftedness*. Peter: SPb).
- Каган, М. С. (1983). *Эстетическая культура и эстетическое воспитание*. М.: Просвещение (Kagan, M. S. (1983). *Aesthetic culture and aesthetic education*. М.: Education).

- Kozyr, A., Labunets, V., Pankiv, L., Liming, W., Geyang, Zh.: (2020). Methodological Aspects of Modernization of Professional Training of Future Music Teachers. *Utopia y Praxis Latinoamericana. Revista Internacional de Filosofia y Teoria Social. Universidad del Zulia-Venezuela*, 25, 370-377.
- Козир, А. В. (2008). *Професійна майстерність учителів музики: теорія і практика формування в системі багаторівневої освіти*. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова (Kozyr, A. V. (2008). *Professionalism of Music Teachers: Theory and Practice of Formation in the System of Bagatory Education*. к.: Type of NPU imene M. P. Dragomanov).
- Мойсеюк, Н. Є. (2007). *Педагогіка: навчальний посібник*. К. (Moiseyuk, N. Є. (2007). *Pedagogy*. К.).
- Одоевский, В. Ф. (1955). *Избранные педагогические сочинения*. М: Гос. учебно-пед. изд-во министерства просвещения РСФСР. (Odoevsky, V. F. (1955). *Selected Pedagogical Writings*. М: State. educational ped. publishing house of the Ministry of Education of the RSFSR).
- Падалка, Г. М. (2008). *Педагогіка мистецтва: теорія і методика викладання мистецьких дисциплін*. К.: Освіта України (Padalka, G. M. (2008). *Pedagogy of art (theory and methods of teaching art disciplines)*. Kyiv: Education of Ukraine).
- Радул, В. В. (2009). *Дослідження особливостей самореалізації особистості*. К.: Імекс-ЛТД (Radul, V. V. (2009). *Doslidzhennya singularities of self-realization osostosti*. К.: Імекс-LTD).
- Рудницька, О. П. (2005). *Педагогіка: загальна та мистецька*. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2005 (Rudnytska, O. P. (2005). *General and artistic pedagogy*. Ternopil: Textbook Bogdan).
- Семиченко, В. А. (2004). *Психологія педагогічної діяльності*. К.: Вища шк. (Semichenko, V. A. (2004). *Psychology of pedagogical activity*. К.: Vischa shk.).
- Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів і словосполучень (2006). О. І. Скопенко, Т. В. Цимбалюк (укл.). К.: Довіра. (Suchasny vocabulary of inshomovnyh words: close to 20 yew. Word and Word (2006). O. I. Skopenko, T. V. Tsimbalyuk. К.: Dovira).
- Федорец, Г. Ф. (1983). *Межпредметные связи в процессе обучения*. Л.: ЛГПИ. (Fedorets, G. F. (1983). *Interdisciplinary connections in the learning process*. L.: LGPI).

РЕЗЮМЕ

Вей Лимин. Культурологическая функция формирования творческой самореализации студентов факультетов искусств.

В статье раскрыто значение культурологической функции в процессе формирования творческой самореализации будущих учителей музыкального искусства. Проведен процессуально-функциональный анализ подготовки студентов факультетов искусств педагогических университетов к продуктивной работе с учащимися. Выделены основные функции художественного образования: познавательная, соционическая, культурологическая, акмеологическая, ценностная, диагностическая, творчески-побудительная, среди которых культурологическая функция играет ведущую роль в подготовке будущих учителей музыкального искусства к практической деятельности. Введение культурологической функции в процесс профессиональной подготовки студентов факультетов искусств педагогических университетов позволяет создать такое содержательное наполнение обучения, в результате которого искусство рассматривается как культурная ценность и развитие мировой культуры.

Ключевые слова: *студенты факультетов искусств, культурологическая функция, творческая самореализация, профессиональное обучение, процессуально-функциональный анализ.*

SUMMARY

Wei Liming. Cultural function of creative formation self-realization of students of faculties of arts.

The article reveals the importance of culturological function in the process of formation of creative self-realization of future teachers of music art. To this end, a procedural and functional analysis of the preparation of students of the faculties of arts of pedagogical universities to work productively with students. The main functions of art education are identified: cognitive, socionic, culturological, acmeological, value, diagnostic, creative and motivational, among which the culturological function plays a leading role in preparing future teachers of music for practical activities. The introduction of the culturological function in the process of professional training of students of art faculties of pedagogical universities allows to create such a content of education, as a result of which art is perceived by them as a cultural value, as a heritage of world culture.

Key words: *students of faculties of arts, culturological function, creative self-realization, professional training, procedural-functional analysis.*

УДК 37.091.12.011.3-051.]:78-026.15

Вен Чаоцянь

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ORCID ID 0000-0003-3546-1977

DOI 10.24139/2312-5993/2021.06/021-029

ТВОРЧИЙ ХАРАКТЕР ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ

У статті автор розкриває сутність педагогічного мислення майбутнього вчителя музики в якості інтелектуального процесу безперервної постановки та розв'язання сукупності задач і проблем фахової діяльності, у відповідності до визначених критеріїв та характеристик окреслює творчий характер фахової діяльності вчителя музичного мистецтва як сукупності методичної, вокально-хорової, диригентської, музично-виконавської, організаційної, виховної та просвітницької видів діяльності. Фахова діяльність вчителя музичного мистецтва представлена в якості суб'єкт-суб'єктної мета-діяльності на основі спрямованості на цільову трансформацію суб'єктів цієї діяльності, що надає педагогічному мисленню вчителя музики творчо-діяльній специфікації. Ключовою ланкою цього педагогічного мислення визначено здатність майбутнього педагога-музиканта до постановки та розв'язання цільових задач і проблемних ситуацій поточного процесу музичного навчання школярів. Наведено систематизацію та ієрархізацію педагогічних задач, які детермінують ситуативну проблемність і надситуативну проблемність навчального процесу. Зазначено, що рівень залучення й вирішення надситуативної проблемності у процесі музичного навчання школярів обумовлює рівень креативності педагогічного мислення вчителя музичного мистецтва, що детермінує процеси перебудови мисленнєвого процесу студентів із спрямованості на провадження репродуктивно-відтворювальних дій на спрямованість до провадження конструктивно-творчих дій. Визначено специфіку процесу формування